

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ЕКОНОМІКА ФАРМАЦІЇ

для здобувачів вищої освіти 4 курсу денної форми здобуття освіти
освітньої програми «Клінічна фармація»
спеціальності «226 Фармація, промислова фармація»
галузі знань «22 Охорона здоров'я»
другого (магістерського) рівня вищої освіти

ВИКЛАДАЧІ

Корж Юлія
Вікторівна

korzh2001@gmail.com

Ноздріна
Альміра
Аббяссівна

Almira.nozdrina@ukr.net

1. Назва закладу вищої освіти та підрозділу: Національний фармацевтичний університет, кафедра соціальної фармації

2. Адреса кафедри: вул. Валентинівська, 4, м. Харків, 61168

3. Веб-сайт кафедри: www.socpharm.nuph.edu.ua

4. Інформація про викладачів:

Корж Юлія Вікторівна – кандидат фармацевтичних наук, доцент, доцент кафедри соціальної фармації. Досвід науково-педагогічної діяльності – 16 років. Викладає дисципліни: «Фармацевтичне право та законодавство», «Соціальна фармація», «Організація та економіка фармації», «Вступ до фаху з ознайомчою практикою». Наукові інтереси: соціальні та правові аспекти регулювання фармацевтичної діяльності, законодавчі основи забезпечення населення лікарськими засобами та медичними виробами.

Ноздріна Альміра Аббяссівна – асистент кафедри соціальної фармації. Досвід практичної діяльності – 15 років. Досвід науково-педагогічної діяльності – 4 роки. Викладає дисципліни «Вступ до фаху», «Соціальна фармація», «Організація та економіка фармації», «Фармацевтичний менеджмент та маркетинг». Наукові інтереси: соціально-економічні аспекти фармацевтичного забезпечення хворих на гепатит В та С.

5. Консультації: відбуваються в онлайн форматі відповідно до розкладу викладачів, що розміщено на сайті кафедри

6. Анотація освітньої компоненти: Підготовка сучасного магістра фармації, який фахово володіє знаннями з організації та економіки фармації є обґрунтованою вимогою сьогодення та одним із організаційно-економічних засад функціонування фармацевтичної діяльності за сучасних умов розвитку вітчизняної економіки. Освітня компонента «Організації та економіки фармації» є обов'язковою під час професійно-орієнтованої підготовки фахівців освітньої програми «Клінічна фармація».

7. Мета викладання освітньої компоненти: надання системних знань та відпрацювання практичних навичок з організаційно-економічних засад фармацевтичної діяльності за сучасних умов розвитку вітчизняної економіки.

8. Компетентності відповідно до освітньої програми:

Soft- skills / Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Hard-skills / Фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

ФК 8. Здатність організувати діяльність аптеки із забезпечення населення, закладів охорони здоров'я лікарськими засобами та іншими товарами аптечного асортименту й впровадити в них відповідні системи звітності й обліку (управлінського, статистичного, бухгалтерського та фінансового) відповідно до вимог Національної лікарської політики, Належної аптечної практики (GPP) та здійснювати товарознавчий аналіз, адміністративне діловодство з урахуванням організаційно-правових норм фармацевтичного законодавства.

ФК 9. Здатність аналізувати та прогнозувати основні економічні показники діяльності аптечних закладів, здійснювати розрахунки основних податків та зборів, формувати ціни на лікарські засоби та виробу медичного призначення відповідно до чинного законодавства України.

ФК 12. Здатність використовувати у професійній діяльності знання нормативно-правових, законодавчих актів України та рекомендацій належних фармацевтичних практик

9. Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 4. Демонструвати вміння самостійного пошуку, аналізу та синтезу інформації з різних джерел та використання цих результатів для рішення типових та складних спеціалізованих завдань професійної діяльності.

ПРН 5. Позиціонувати свою професійну діяльність та особистісні якості на фармацевтичному ринку праці; формулювати цілі власної діяльності з урахування суспільних і виробничих інтересів.

ПРН 7. Виконувати професійну діяльність з використанням креативних методів та підходів.

ПРН 11. Використовувати методи оцінювання показників якості діяльності; виявляти резерви підвищення ефективності праці.

ПРН 20. Здійснювати комплекс організаційно-управлінських заходів щодо забезпечення населення та закладів охорони здоров'я лікарськими засобами та іншими товарами аптечного асортименту. Здійснювати усі види обліку в аптечних закладах, адміністративне діловодство, процеси товарознавчого аналізу.

ПРН 21. Розраховувати основні економічні показники діяльності аптечних закладів, а також податки та збори. Формувати усі види цін (оптово-відпускні, закупівельні та роздрібні) на лікарські засоби та інші товари аптечного асортименту.

ПРН 23. Враховувати дані щодо соціально-економічних процесів у суспільстві для фармацевтичного забезпечення населення, визначати ефективність та доступність фармацевтичної допомоги в умовах медичного страхування та реімбурсації вартості ліків.

ПРН 24. Планувати та реалізовувати професійну діяльність на основі нормативно-правових актів України та рекомендацій належних фармацевтичних практик

10. Статус освітньої компоненти: *Обов'язкова*

11. Пререквізити освітньої компоненти: *базується на вивченні освітньої компоненти Вступ до фаху, Технологія лікарських засобів (аптечна технологія ліків); освітня компонента є підґрунтям вивчення фармацевтичного маркетингу та менеджменту, соціальної фармації, що передбачає інтеграцію викладання з вище зазначеними освітніми компонентами на формування умінь застосувати знання в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.*

12. Обсяг освітньої компоненти: *240 годин 8 кредити ECTS. 121 годин аудиторних занять, з них – 26 годин лекцій, практичні заняття – 93 годин, семінарські заняття – 2, самостійна робота – 119 години.*

13. Організація навчання:

Формат викладання освітньої компоненти: проведення лекцій, практичних занять, екзамен

Зміст освітньої компоненти:**Змістовий модуль 1. Організація фармацевтичного забезпечення населення**

Тема 1. Основні принципи організації фармацевтичного забезпечення населення. Національна лікарська політика. Організація діяльності аптек як закладів охорони здоров'я згідно з вимогами Належної аптечної практики.

Тема 2. Організація фармацевтичного забезпечення населення в умовах медичного страхування. Реімбурсація ЛЗ та її значення у забезпеченні доступності фармацевтичної допомоги населенню.

Тема 3. Організація рецептурного і безрецептурного відпуску в Україні та світі

Тема 4. Правила таксування екстемпоральних лікарських прописів. Тариф за виготовлення ліків в аптеці

Тема 5. Облік рецептури. Організація обліку контрольованих лікарських засобів. Порядок обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів.

Тема 6. Організація державної системи забезпечення контролю якості лікарських засобів.

Тема 7. Організація роботи аптеки з товарними запасами. Організація роботи оптової фармацевтичної фірми, аптечного складу.

Тема 8. Організація системи фармацевтичної інформації. Організація автоматизації аптечних закладів.

Змістовий модуль 2. Основи економіки та системи обліку у фармації

Тема 9. Основні принципи й методи формування системи цін на лікарські засоби

Тема 10. Організація системи обліку та звітності в аптечних закладах

Тема 11. Облік руху товару та інших цінностей в аптечних закладах, облік основних засобів

Тема 12. Облік руху грошових коштів в аптечних закладах

Тема 13. Організація обліку праці та заробітної плати в аптечних закладах

Тема 14. Первинна внутрішньогосподарча звітність та організація інвентаризації товарно-матеріальних цінностей в аптеках

Тема 15. Бухгалтерський облік як інформаційна система

Тема 16. Основи фармацевтичної економіки. Аналіз і планування товарообігу, товарних запасів, надходження товару

Тема 17. Економічні розрахунки витрат, доходів та фінансових результатів діяльності аптечних закладів

Тема 18. Оподаткування аптечних закладів. Фінансово-кредитна система. Кредитування аптечних закладів

Тема 19. Аудит аптечних закладів. Аналіз фінансового стану підприємства на базі даних фінансової звітності.

14. Види та форми контролю:**Види та форми контролю:**

Поточний контроль: усне опитування, складання тестових завдань, вирішення ситуаційних задач

Контроль змістових модулів: передбачено 2 змістових модулі. ЗМ включає: 1 теоретичне питання; 2 ситуаційних завдання.

Форма семестрового контролю: семестровий залік, семестровий екзамен

Умови допуску до контролю змістових модулів: для допуску до контролю змістового модуля 1 необхідна наявність мінімально 36 балів, до контролю змістового модулю 2 – 37,5 балів.

Умови допуску до семестрового контролю: поточний рейтинг більше 60 балів, відсутність невідпрацьованих пропусків практичних занять, виконання всіх вимог, які передбачені робочою програмою освітньої компоненти.

15. Система оцінювання з освітньої компоненти:

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям теми, під час індивідуальної роботи викладача зі здобувачем вищої освіти для тих тем, які здобувач вищої освіти опрацьовує переважно самостійно.

Система оцінки знань здобувачів вищої освіти з освітньої компоненти

Змістовий модуль 1								Контроль ЗМ 1	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		
7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	40	100
60									

Змістовий модуль 2											Контроль ЗМ 2	Сума
T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17	T18	T19		
8	4	8	4	8	4	4	4	4	8	4	40	100
60												

Поточний контроль засвоєння ЗМ 1 кожної теми сумарно складає **максимум 60 балів, мінімум 36 балів.**

Поточний контроль засвоєння ЗМ 2 кожної теми сумарно складає **максимум 60 балів, мінімум 37,5 балів.**

Контроль змістового модуля 1 – складає **максимум 40 балів, мінімум 24 бали.**

Контроль змістового модуля 2 – складає **максимум 40 балів, мінімум 22,5 бали.**

Заохочувальні (додаткові) бали: виконання індивідуального завдання, участь в олімпіадах, конкурсах, студентських наукових конференціях, активна участь у роботі на лекціях тощо – до 10 балів.

Загальний рейтинг з модуля (дисципліни) не перевищує 100 балів.

Модуль вважається складеним, якщо здобувач вищої освіти набрав **від 60 до 100 балів.**

Під час вивчення тем ЗМ1 здобувач вищої освіти може отримати за заняття **min – 4,5, а max – 7,5 балів** за наступними критеріями:

Вид завдання, що оцінюється	Система оцінювання знань, бали	Критерії оцінки	
Вирішення практичного (ситуаційного) завдання	від 0,5 до 3,5	3,0-3,5	Практичне (ситуаційне) завдання виконано здобувачем вищої освіти самостійно без помилок.
		1,5-2,5	Практичне (ситуаційне) завдання виконано самостійно проте, допущено помилки в розрахунках, принципах підготовки мультимедійних матеріалів тощо.
		0,5	Здобувач вищої освіти не зміг виконати практичні та ситуаційні завдання, не оформив робочий журнал.
Оцінювання теоретичних знань (письмова або усна відповідь)	від 0,5 до 4,0	4,0	Виставляється здобувачу вищої освіти, який при усній або письмовій відповіді на запитання виявив всебічні, систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу, вміє продемонструвати знання основної і додаткової літератури, передбачені на рівні творчого використання.
		2,5-3,5	Виставляється здобувачу вищої освіти, якщо при усній або письмовій відповіді на запитання здобувач вищої освіти виявив повне знання програмного матеріалу, передбачене на рівні аналогічного відтворення, але припустив окремі несуттєві помилки.
		1-2	Виставляється, якщо при усній або письмовій відповіді на запитання здобувач вищої освіти виявив недостатні знання основного програмного матеріалу, в обсязі, що необхідний для подальшого навчання і роботи, передбачених програмою на рівні репродуктивного відтворення.
		0,5	Виставляється, якщо при усній або письмовій відповіді на запитання здобувач вищої освіти виявив серйозні пробіли в знаннях основного матеріалу, допустив принципові помилки.

На вивчення тем 9, 11, 13, 18 за ЗМ 2 відводиться 2 практичних заняття, кожне з яких оцінюється **min – 2,5, а max – 4 балів** за заняття:

Вид завдання, що оцінюється	Система оцінювання знань, бали	Критерії оцінки	
Вирішення практичного (ситуаційного) завдання	Від 0,4 до 2,0	2,0	Практичне (ситуаційне) завдання виконано здобувачем вищої освіти самостійно і без помилок.
		1,0-1,5	Практичне (ситуаційне) завдання виконано самостійно проте, допущено помилки в розрахунках, принципах підготовки мультимедійних матеріалів тощо.
		0,4	Здобувач вищої освіти не зміг виконати практичні та ситуаційні завдання, не оформив робочий журнал.
Оцінювання теоретичних знань (письмова або усна відповідь)	Від 0,4 до 2	2	Виставляється здобувачу вищої освіти, який при усній або письмовій відповіді на запитання виявив всебічні, систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу, вмів продемонструвати знання основної і додаткової літератури, передбачені на рівні творчого використання.
		1,5	Виставляється здобувачу вищої освіти, якщо при усній або письмовій відповіді на запитання здобувач вищої освіти виявив повне знання програмного матеріалу, передбачене на рівні аналогічного відтворення, але припустив окремі несуттєві помилки.
		1	Виставляється, якщо при усній або письмовій відповіді на запитання здобувач вищої освіти виявив недостатні знання основного програмного матеріалу, в обсязі, що необхідний для подальшого навчання і роботи, передбачених програмою на рівні репродуктивного відтворення.
		0,5	Виставляється, якщо при усній або письмовій відповіді на запитання здобувач вищої освіти виявив серйозні пробіли в знаннях основного матеріалу, допустив принципові помилки.

Контроль змістового модуля здійснюється по завершенню вивчення модулю. До нього допускаються здобувачі вищої освіти, які виконали всі види робіт, передбачених навчальною програмою, та набрали кількість балів, не меншу за мінімальну.

Засоби діагностики рівня підготовки здобувачів вищої освіти: письмова робота.

Структура білета ЗМ1: 10 тестів, 2 теоретичних питань, 1 практичне завдання.

Структура білета ЗМ2: 1 теоретичне питання; 2 практичних завдань.

При розробці критеріїв оцінки враховується здатність здобувача вищої освіти диференціювати, інтегрувати та уніфікувати знання.

Змістовий модуль 1 оцінюється: мінімум – 24, максимум 40 балів за наступними критеріями

№	Вид роботи	Мінімум	Максимум
1	Теоретична частина: 10 тестових питань (1 питання – 1 балів)	5	10
2.	Теоретична частина: 2 теоретичних питань (1 питання - 2,5 бали)	3	5
3	Практично орієнтоване завдання (рецепт)	16	25
	Усього	24	40

Змістовий модуль 2 оцінюється: мінімум – 22,5, максимум 40 балів за наступними критеріями
ЗМ 2 контроль: 22,5-40 балів

№	Вид роботи	Мінімум	Максимум
1	Теоретична частина: теоретичне питання (1 питання – 15 балів)	7,5	10
2	Практична частина: розрахункова задача	7,5	15
3	Практична частина: розрахункова задача	7,5	15
	Усього	22,5	40

Екзамен здійснюється по завершенню вивчення модулю. До екзамену допускаються здобувачі вищої освіти, які виконали всі види робіт, передбачених навчальною програмою, та набрали кількість балів, не меншу за мінімальну. Максимальна кількість балів екзамену дорівнює 100. Екзамен вважається зарахованим, якщо здобувач вищої освіти набрав не менше 60 балів.

Засоби діагностики рівня підготовки здобувачів вищої освіти: письмова робота.

Структура білета: 50 тестів; 3 практично орієнтованих завдань. При розробці критеріїв оцінки враховується здатність здобувача вищої освіти диференціювати, інтегрувати та уніфікувати знання.

Критерії оцінювання екзамену:

№	Вид роботи	Мінімум	Максимум
1.	Теоретична частина: 50 тестових питань (1 питання – балів)	25	50
2.	Практична частина: практично орієнтоване завдання (рецепт) (1 складова – 2,5 балів)	5	10
3.	Практично орієнтоване завдання (розрахункова задача)	15	20
4.	Практично орієнтоване завдання (розрахункова задача)	15	20
	Усього	60	100

Самостійна робота здобувачів вищої освіти оцінюється під час поточного контролю та під час контролю змістового модуля

16. Політики освітньої компоненти:

Політика щодо академічної доброчесності. Ґрунтується на засадах академічної доброчесності, наведених в ПОЛ «Про заходи щодо запобігання випадків академічного плагіату у НФаУ». Списування при оцінюванні успішності здобувача вищої освіти під час контрольних заходів на практичних (семінарських, лабораторних) заняттях, контролю змістових модулів та семестрового екзамену заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування викладачем.

Політика щодо відвідування занять. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відвідувати навчальні заняття (ПОЛ «Про організацію освітнього процесу НФаУ») згідно з розкладом (<https://nuph.edu.ua/rozklad-zanyat/>), дотримуватися етичних норм поведінки.

Політика щодо дедлайнів, відпрацювання, підвищення рейтингу, ліквідації академічної заборгованості. Відпрацювання пропущених занять здобувачем вищої освіти здійснюється відповідно до ПОЛ «Положення про відпрацювання студентами пропущених навчальних занять та порядок ліквідації академічної різниці в навчальних планах у НФаУ» згідно з встановленим на кафедрі графіком відпрацювань пропущених занять. Підвищення рейтингу та ліквідація академічної заборгованості з освітньої компоненти здійснюється здобувачами освіти відповідно до порядку, наведеного в ПОЛ «Про порядок оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у НФаУ». Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися усіх строків, визначених кафедрою для виконання видів письмових робіт з освітньої компоненти. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку – до 20% від максимальної кількості балів за даний вид роботи.

Політика щодо оскарження оцінки з освітньої компоненти (апеляції). Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження (апеляцію) оцінки з освітньої компоненти, отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до ПОЛ «Положення про оскарження результатів семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти у НФаУ».

17. Інформаційне та навчально-методичне забезпечення освітньої компоненти:

Обов'язкова література	
	1. <i>Організація та економіка фармації. Ч. 1. Організація фармацевтичного забезпечення населення : нац. підруч. для студентів вищ. навч. закл. / А. С. Немченко, В. М. Назаркіна, Г. Л. Панфілова та ін. ; за ред. А. С. Немченко. – Х. : НФаУ : Золоті сторінки, 2015. – 360 с. – (базовий підручник).</i>
	2. <i>Організація та економіка фармації. Ч. 2. Система обліку в фармації : нац. підруч. для студентів вищ. навч. закл. / А. С. Немченко, В. М. Назаркіна, В. П. Гудзенко та ін. ; за ред. А. С. Немченко. – Х. : НФаУ : Золоті сторінки, 2016. – 416 с. – (базовий підручник).</i>
	3. <i>Організація та економіка фармації. Ч. 3. Основи економіки : нац. підруч. для студентів вищ. навч. закл. / А. С. Немченко, В. М. Назаркіна, Г. Л. Панфілова та ін. ; за ред. А. С. Немченко. – Х. : НФаУ : Золоті сторінки, 2017. – 272 с. – (базовий підручник).</i>
	4. <i>Основи права та законодавства у фармації : нац. підруч. для студентів вищ. навч. закл. / А. А. Котвіцька, І. В. Кубарева, О. О. Сурик та ін. ; за ред. А. А. Котвіцької. – Харків : НФаУ : Золоті сторінки, 2016. – 528 с. – (базовий підручник).</i>

	5. <i>Основи права та законодавства у фармації : нац. підруч. для студентів вищ. навч. закл. / А. А. Котвіцька, І. В. Кубарева, О. О. Суріков та ін. ; за ред. А. А. Котвіцької. – Харків : НФаУ : Золоті сторінки, 2016. – 528 с. – (Національний підручник).</i>
Додаткова література для поглибленого вивчення освітньої компоненти	1. <i>Бухгалтерський облік на підприємствах фармацевтичної галузі / А. С. Немченко, С. В. Огарь, І. В. Кубарева та ін. ; за ред. А. С. Немченко. – Х. : 2010. – 297 с.</i> 2. <i>Котвіцька, А. А. Історичні засади формування національного законодавства щодо обігу наркотичних лікарських засобів / А. А. Котвіцька, А. В. Волкова // Соціальна фармація в Україні: стан, проблеми та перспективи : матеріали Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., 17–20 берез. 2014 р. – Х. : Вид-во НфаУ, 2014. – С. 104–109.</i> 3. <i>Немченко А. С. Ціноутворення на лікарські засоби: монографія / А. С. Немченко, К. Л. Косяченко. – Х.: Апостроф, 2012. – 304 с</i>
Актуальні електронні інформаційні ресурси (журнали, сайти тощо) для поглибленого вивчення освітньої компоненти	1. www.moz.gov.ua – офіційний сайт Міністерства охорони здоров'я України. 2. nuph.edu.ua – офіційний сайт Національного фармацевтичного університету 3. https://www.apteka.ua – офіційний сайт щотижневика «Аптека».
Система дистанційного навчання Moodle	https://pharmel.kharkiv.edu/moodle/course/view.php?id=1544

18. Технічне й програмне забезпечення освітньої компоненти:

Комп'ютер персональний Системний блок VT Computers ЦПУ INTEL Pentium G4400, комп'ютер персональний комплектації IVT Computers Intel Pentium G4400, робоча станція R-Line з процесором Intel Core i5-7400, персональний комп'ютер №2 R-Line Intel з процесором Core i3-8100, ноутбук Acer Intel Core i3 8th Gen, мультимедіа проектор EPSON ED-824H, мультимедіа проектор EPSON EB-E350, фліпчарт.

Програмне забезпечення: Microsoft Windows, Microsoft Office. Програма для організації відеоконференцій ZOOM, тип ліцензії – free license for education на 1 рік з можливістю подовження. Модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище MOODLE 3.9.8, тип ліцензії – Open Source.